

Recenzije.

IZDANJA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI:

1) Rad knjiga 252, umjetničkoga razreda 1, vel. 4°, str. 90, Zagreb 1935.

Umjetnički se razred ovom knjigom dolično pretstavio našoj javnosti. Na prvom je mjestu veoma iscrpna radnja prof. Schneidera »Strossmayer i religiozno slikarstvo njemačkih nazarenaca« (str. 1—72) s prikazima o djelu pojedinih umjetnika: Overbecka, Maksimilijana i Ludovika Seitzsa, Gebharda Flatza, Edwarda Steinlea i Leopolda Kupelwiesera. Uz prikaze su donesene i reprodukcije nekih važnijih njihovih umjetnina. Izrađena je na osnovu korespondencije biskupa Strossmayera s kanonikom dr. Nikolom Voršakom, te gore spomenutim umjetnicima. Otštampano je u svemu 51 pismo (str. 49—72) od osobitoga interesa za poznavanje duha Strossmayerova u ovoj kulturnoj grani. — Na drugom je mjestu radnja Vladimira Nazora: »O hrvatskom jedanaestercu«, prilog k proučavanju srpsko-hrvatske umjetne metrike.

2) Rad knjiga 253, razreda historičko-filologičkoga i filozofičko-juridičkoga 113, donosi najprije studiju prof. Grge Novaka: »Borba Dubrovnika za slobodu 1683—1699« na punih 165 stranica, te priloge od dr. A. Musića: Slovenski efektivni prezenat i dr. Maretića: Metrika muslimanske narodne epike (str. 181—242). I zanimivošću i važnošću otkaače radnja Novakova.

3) Ljetopis za godinu 1934/35. svezak 48., 8°, str. 320, donosi pored službenih statističkih podataka (uprava, razredi, zavodi, odbori, članovi i dr.) prikaze o Strossmayerovom danu nauke i umjetnosti (4. II. 1935) i 50-godišnjici njegove galerije slika (18. svibnja 1935.). U svečanoj sjednici ove potonje proslave izredali su se govori pokrovitelja, predsjednika, delegata, s predavanjima: »Značenje umjetnosti u životu naroda« (dr. Bazala) i »Strossmayer kao sabirač umjetnina« (dr. Schneider), dok je na prvoj osim govora predsjednika održao predavanje dr. S. Ivšić: »Jezik Hrvata kajkavca«. Među otštampanim izvještajima valja spomenuti prof. Fanceva: »Tragovima hrvatske kajkavske poezije 16 vijeka«, te prirodoslovna istraživanja dr. I. Horvata i dr. Fr. Kušana. Istaći treba i zanimivi bibliotekarski izvještaj radi bibliografske vrijednosti.

A. Ž.

Srebrnić Josip dr., biskup: **Kuda to vodi...?** Kritički pogledi u naše školske udžbenike. Zagreb, 1936. Narodna tiskara, Palmotićeva ul. 3, 8°, str. 84.

Preuzvišeni je g. biskup dr. Srebrnić u ovoj knjizi dokazao, da se na našim srednjim školama u udžbenicima, što ih mora upotreblja-

vati srednjoškolska omladina, ide sistematski za ubijanjem vjere u dušama srednioškolske omladine.

»Radi se kao po jednom sistemu, te bi se duša učenikova što više udaljila i otudila od Boga... Učenik, koji si usvoji poglede na život iz udžbenika što sam ih ja u ruci imao, mora da srednju školu ostavi nesamo kao bezvjerac nego i zagrižen neprijatelj katoličke Crkve.« (Uvodne riječi).

Podvrgao je potankom ispitivanju pojedine stavke, što se dotiču vjere i morala, katoličke Crkve i njezinih propisa, ustanova, običaja. Uzeo je pod oko ove udžbenike: a) Jovan Erdeljanović: Osnove etnologije, b) Radmilo Vučić: Osnovi pedagogike, c) Danilo Vulović: Opšta istorija staroga veka, d) M. Suhotin: Istorija staroga veka, e) Vaso Popović: Zgodovina starega veka, f) Vulović-Djerić: Opšta istorija srednjega veka, g) Vasilj Popović: Opšta istorija srednjeg veka, h) Danilo Vulović: Opšta istorija novoga veka, i) Zrnić L.: Istorija novoga veka, j) Đ. Lazarević: Istorija Jugoslovena za srednje i stručne škole. Podaci su uvijek doneseni u vezi s kontekstom, tako da se o nekom »čupanju« pojedinih stavaka ne može i ne smije govoriti. Svi ti podaci dokazuju gore postavljenu tvrdnju: srednja škola nam odgaja omladinu u materijalističkom naziranju na svijet i život.

Ne bi nam ni kao ljudima ni kao kršćanima bilo svejedno, kad bi ovi srpski autori samo svoju srpsku djecu odgajali u tom bezvjerskom duhu. Ali kad nam oni truju i našu hrvatsku uzdanicu, našu nadu za budućnost roda, onda im moramo doviknuti: dosta smo dugo mirno i s bolju u duši gledali, kako s ostalim svojim pomagačima s ove i s one strane Save rastačete sav društveni i državni život, unoseći u nj na svim poljima zarazne klice raspadanja. Više toga ne ćemo dopustiti... I što nam duševna ogorčenost uslijed vašega postupka bude jača, to će naš odgovor biti po vas teži i sudbonosniji... Vi, znamo, ne marite, kuda to vodi... ali mi, koji živimo u uvjerenju, da nam nema opstanka bez kršćanstva, koje su nam naši oci namrijeli, ne ćemo skrštenih ruku gledati, kako vi čupate tu vjeru iz srđaca naše djece i pripravljate nam boljševičku i komunističku budućnost.

Biskup dr. Srebrnić prosvjeduje na koncu svojih dokumentarno iznesenih navoda. Mi se tome prosvjedu priključujemo! Dodajemo još: uložiti ćemo sve sile, da se sa stanjem stvari u ovom slučaju upoznaju i najširi narodni slojevi, pa da tako dobiju još jedan dokaz više, kuda ih vodi bezvjerska inteligencija u Jugoslaviji.

A. Ž.

Giovanni Papini: Povijest Kristova. Preveo dr. Fran Binički. Senj 1936. 8°, str. 490. Tisak Tipografije u Zagrebu.

Glavovito i neobično popularno djelo velikog talijanskog pisca Giovannia Papinija »Povijest Kristova« izašla je ovih dana u hrvatskom prijevodu u izdanju Zbora duhovne mladeži u Senju. U knjizi se nalazi sedam umjetničkih priloga od Ivana Meštrovića. Prijevod je vrlo lijep, jezik bez prigovora. Zbor je duhovne mladeži u Senju na ovaj način proslavio devedesetgodišnjicu svoga rada.